

Od rizika k poruše – vývoj
poruchy chování, PCHE jako
dynamický fenomén

Cílová skupina

- děti bez výraznějších problémů
- děti v riziku
- děti s problémy v chování
- děti s poruchami emocí a chování

Děti bez výraznějších problémů v chování

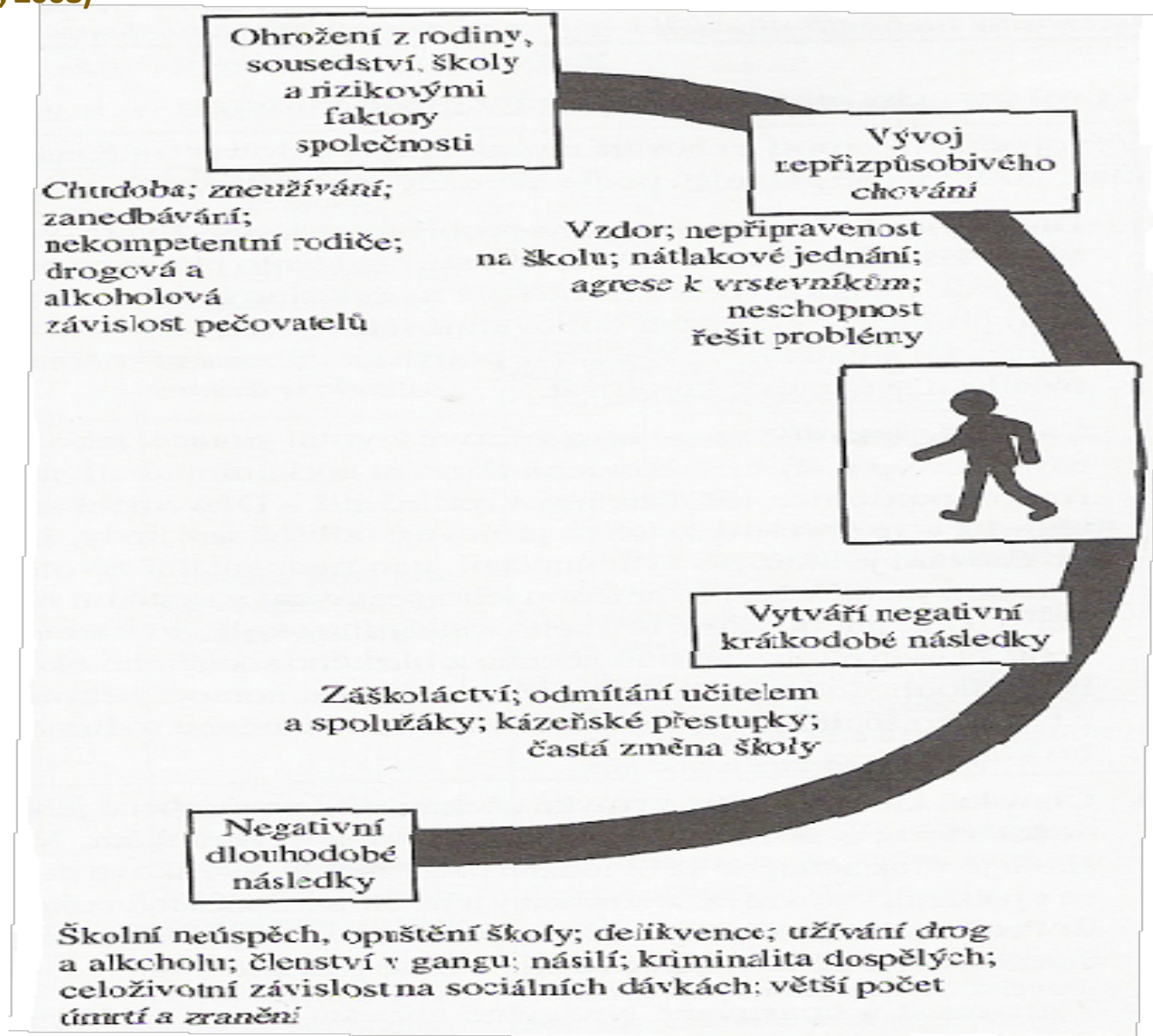
- praxe spočívá především v preventivních aktivitách
- popř. preventivní programy sociálně patologických jevů (peer programy...), eliminace ohrožujících podmínek ve školním prostředí atd.

Děti v riziku („At-risk Youth)

- děti, které ve svém vývoji čelí mnoha rizikům - z roviny osobnostní i sociální
- významná je odolnost dítěte vůči faktorům, které jej z vnějšku ohrožují (**koncept resilience**)
- praxe spočívá v preventivních aktivitách, v diagnostice a poradenství

Cesta rizikových dětí k dlouhodobým negativním následkům

(Walker, Severson, 2002, in Vojtová, 2008)

Děti s problémy chování a poruchami chování

- **vývoj poruchy chování** probíhá nejčastěji od fáze působení rizikových faktorů k fázi problémového chování až k poruchám chování
- důležité je **včasné řešení** potíží
- praxe u dětí s problémy a poruchami chování má těžiště v reedukaci, diagnostice a v poradenství

Rozdíl mezi poruchou a problémy v chování **záměr**

PROBLÉMY V CHOVÁNÍ

- o svých problémech ví, vadí mu a chtěl by je odstranit
- normy chování neporušuje úmyslně
- jejich porušování je výsledkem konfliktu mezi vnějšími požadavky a vnitřními potřebami dítěte
- nálepkou problémového dítěte trpí a vyvolává v něm negativní emocionální zážitek

Rozdíl mezi
poruchou a
problémy
v chování

**časová
dimenze**

PROBLÉMY V CHOVÁNÍ

- problémy bývají krátkodobé
- popřípadě se objevují v určitých periodách
- mívají vývojové souvislosti
- bývají důsledkem nezvládnutých konfliktů se sociálním okolím

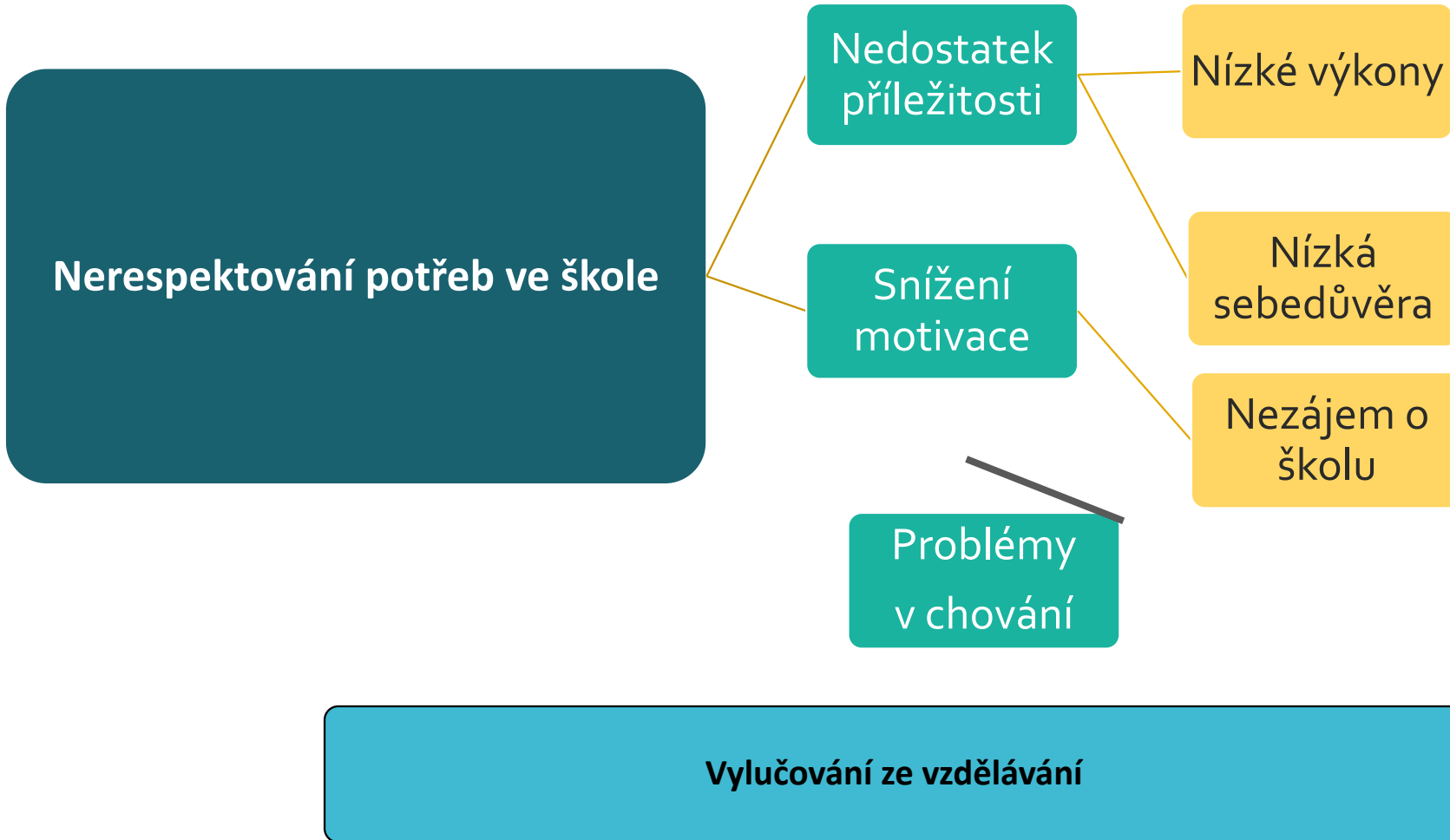
Rozdíl mezi
poruchou a
problémy
v chování

náprava

PORUCHY CHOVÁNÍ

- náprava vyžaduje speciální péči
- směřuje k převádění způsobů a cílů chování společensky nepřijatelného k chování, které je přijatelné

Rizika výuky z pohledu poruch chování

Jak jsou vnímáni jedinci s PCH?

- vyvolávají v jiných **nelibé** pocity
- provokují druhé k **negativní** reakci **v chování**
- **nebývají oblíbení** mezi vrstevníky
- málokdy se stávají přirozenými vůdci ve skupinách

Jak vnímají jedinci s PCH samy sebe?

- považují se za smolaře, za neúspěšné
- mívají malé sebevědomí
- jejich rozhodnutí bývají impulzivní ve snaze rychle dosáhnout cíle
- opakovaně a předem se vzdávají svých aspirací
- převažuje u nich krátkodobá motivace
- vzdálené cíle nebývají schopni svým jednáním sledovat
- jejich úsilí bývá velmi často přerušováno náhodným lákavým podnětem
- neumí se radovat z drobných úspěchů

Rizika vývoje poruchy chování z perspektivy bariér v učení a výuce

(Helus, Pelikán, 1984, Kauffman, 2005, Lane, Gresham, 2002, Schütz, 2005, Visser, 2009)

